

Przeczytaj fragment książki Leszka Kołakowskiego pt. „Mini wykłady o maxi sprawach”

Nie wiem, jakie to genetyczne osobliwości sprawiają, że - jak widzimy w codziennym doświadczeniu - jedni ludzie starzeją się później inni wcześniej. Pewne jest, że niektóre dobre cechy młodości można przechować bardzo długo. Nie można wprawdzie długo przechować zdolności do wyczynów sportowych, ale można zdolność do umysłowej asymilacji* rzeczy nowych, do zainteresowania czymś do tej pory nieznanym, ochotę do próbowania tego, co jeszcze niewypróbowane, zdolność uczenia się, to znaczy bycia uczniem. Jeżeli to potrafimy, jeśli nie jesteśmy uwięzieni w nudnej rutynie powtarzanych ciągle kroków, w trwożliwej monotonii własnych ruchów, możemy przenieść pewne korzystne jakości nastolatków w starość. Nie udaje się to może bardzo często, ale udało się to wielu ludziom. Nie powinniśmy sądzić, że jest to sprawa przesądzona raz na zawsze przyrodzonym „charakterem”; lepiej wierzyć, że są to cechy życia, które można własną wolą sobie wyrobić, by życie uczynić bardziej zajmującym również w wieku starszym. Zwykle przedłużanie biologicznego trwania nie ma sensu i często więcej przynosi udręki niż zadowolenia z samego faktu, że oto jeszcze nie umarliśmy. Wiemy jednak, że bywają ludzie fizycznie niemal całkiem unieruchomieni, a jednak nie tylko żyjący, lecz dzielnie żyjący, prawdziwie żyjący, myślą pracujący. [...]

Istnieje jednak pewna forma kultu młodości, która jest śmieszna i niemądra. Polega ona na tym, że wydaje nam się, iż młodość jest darem Boskim i każdemu dostępnym, jeśli tylko się wyteżyc. Jakoż ludzie, którzy dawno już młode lata porzucili, usiłują udawać, że nadal są rześcy i tryskają wigorem, odziewają się w młodzieżowe stroje, przejmują obyczaje hippisów, napinają zwątlłe mięśnie, chcą pokazać, że zachwyca ich młodzieżowa muzyka i inne formy popkultury. Jeśli nastolatki często są irytujące i nieznośne, to jeszcze bardziej irytujący są dorośli, którzy nastolatków udają.

*asymilacja - przyswojenie sobie nowych treści oraz włączenie ich do zdobytego wcześniej doświadczenia i wiedzy

I. Zadania do tekstu

1. Autor nadał swojej wypowiedzi formę:

- ☐ A) notatki prasowej ☒ B) felietonu
☐ C) reportażu ☐ D) powiastki filozoficznej

2. Główne przesłanie tekstu odzwierciedla tytuł:

- ☐ A) Bezcelowość pogoni za wieczną młodością. ☐ B) Sposoby zachowania młodości w starszym wieku.
☒ C) Co znaczy być młodym? ☒ D) Młodość ducha jako wartość ponadczasowa.

3. Podkreślony fragment wyraża przekonanie, że:

- ☐ A) zachowanie młodości nie wymaga spełnienia żadnych warunków
☒ B) zagrożeniem wieku dojrzałego jest uwikłanie w kręgu nawyków
☐ C) we wszystkim warto naśladować młodych
☒ D) dla starszych niektóre cechy postawy nastolatków są korzystne

4. Według autora tekstu szczęśliwe życie mogą prowadzić:

- ☐ A) tylko ludzie w pełni sprawni fizycznie ☐ B) przede wszystkim młodzi
☐ C) ci, którzy walczą o przedłużenie wieku biologicznego ☒ D) ludzie wykazujący wolę aktywności umysłowej

5. W tekście została wyrażona dezaprobata dla:

- ☒ A) zaślepienia pragnieniem młodości ☐ B) pogodzenia się ze starzeniem ciała
☒ C) starszych, którzy chcą się upodobnić zewnętrźnie do nastolatków ☒ D) bezmyślnego trwania starszych w młodzieżowej popkulturze

6. Złota myśl, której sens jest zgodny z problematyką poruszaną w tekście to:

- ☒ A) Nie każda głowa siwa mądrą bywa.
☒ B) Acz i starość bywa żwawa, /Wždy wiek młody ma swe prawa./ „Zemsta”/
☐ C) Starość nie radość, młodość nie wieczność.
☐ D) Biedna starości, wszyscy cię żądamy, A kiedy przyjdiesz, to zaś narzekamy./ J. Kochanowski/

II. Wiedza o literaturze

7. Bohater powiastki filozoficznej zazwyczaj:

- ☐ A) cytuje poglądy różnych filozofów ☐ B) jest mędrce lub filozofem
☒ C) odbywa podróże ☐ D) wiecie dialog filozoficzny sam ze sobą

8. Jan Sztudynger w aforyzmie *Łatwo ci zachować twarz, gdy kilka na zmianę masz.:*

- ☒ A) posłużył się ironią ☒ B) poruszył problem moralny
☒ C) wykorzystał związek frazeologiczny ☐ D) wyraził pochwałę zaradności

9. Inwokacja:

- ☒ A) była znana w poezji antycznej ☐ B) stanowi zazwyczaj samodzielny utwór literacki
☒ C) jest formą apostrofy ☐ D) jest gatunkiem lirycznym

10. Eufemizm występuje w wypowiedzeniu:

- ☐ A) puszysty sweter ☒ B) Mijać się z prawdą.
☐ C) Dzielić włos na czworo. ☐ D) Robić z igły widły.

11. Krótkim utworem lirycznym o żartobliwym charakterze jest:

- ☐ A) bajka ☒ B) fraszka ☐ C) sonet ☐ D) satyra

12. Zarówno epitet jak i metafora są obecne w wypowiedzeniu:

- ☐ A) poweselał cień ☒ B) omdlałe południe
☒ C) czas siwy ☐ D) szybują kule

III. Zadania do lektur

13. W pieśni XIV J. Kochanowskiego rządzący są przestrzegani przed:

- ☒ A) skutkami nieuczciwych rządów ☒ B) konsekwencjami zaniedbania powierzonych im obowiązków
☐ C) zemstą skrzywdzonych ludzi ☒ D) sądem Bożym

14. Podmiot liryczny w pieśni XXV ukazuje stwórcę, który jest:

- ☒ A) doskonałym artystą ☒ B) troskliwy
☒ C) szczodry ☒ D) genialnym architektem

15. *Dziś bądź wesół, Dziś użyj biesiady, O przyszłym dniu niechaj próżnej rady;* - cytat z pieśni XX odzwierciedla:

- ☐ A) stoicką pochwałę wewnętrznej równowagi ☒ B) atmosferę życia na dworze królewskim
☒ C) epikurejskie upodobanie dla przyjemności ☒ D) brak troski o przyszłość

16. Zarówno w pieśni XXV *Czego chcesz od nas Panie jak w pieśni XIV Wy, którzy pospolitą rzeczą władacie:*

- ☒ A) ludzie podlegają prawom Boskim ☐ B) wypowiada się zbiorowy podmiot liryczny
☒ C) występuje bezpośredni zwrot do adresata ☐ D) pojawia się nawiązanie do biografii J. Kochanowskiego

IV. Nauka o języku

17. - *Bimba tam nie odchodzi. Trzeba bańą. Puszczykowo jest strasznie fifne.* Przytoczona wypowiedź stanowi przykład:

- ☐ A) mowy potocznej ☒ B) gwary
☒ C) regionalnej odmiany języka ☐ D) języka zawodowego

18. Zdanie złożone z imiesłownym równoważnikiem zdania to:

- ☒ A) Czytając, robiła notatki. ☐ B) Czytająca kobieta robiła notatki.
☐ C) Zaczytana kobieta robiła notatki. ☒ D) Przeczytawszy tekst, zrobiła notatki.

19. Od słowa *dar* utworzono wyraz:

- ☐ A) darmowy ☒ B) darczyńca ☐ C) udar ☒ D) darować

20. Poprawnie zapisano skrót:

- ☒ A) m.in. (między innymi) ☐ B) np (na przykład)
☒ C) SP (szkoła podstawowa) ☒ D) sp. (spółka)

21. Wypowiedzenie *Powiedział, żeby wysłać najsprytniejszego z nas.* - jest zdaniem złożonym podrzędnie ze zdaniem:

- ☐ A) podmiotowym ☐ B) orzecznikowym
☒ C) dopełnieniowym ☒ D) jest przykładem mowy zależnej

22. Zrostem nie jest:

- ☒ A) zawałidroga ☒ B) boża krówka ☐ C) Wielkanoc ☐ D) Rzeczpospolita

23. Stylem popularnonaukowym można napisać:

- ☒ A) notatkę ☐ B) powiastkę filozoficzną
☒ C) artykuł prasowy ☒ D) przemówienie

24. Uproszczenie grupy spółgłoskowej następuje w wymowie wyrazu:

- ☒ A) pomógł ☒ B) chrzestny ☐ C) słodki ☐ D) łóżko

25. Wypowiedzenie - *Klient taki jak pan na pewno zasługuje na produkt najwyższej klasy, który podkreśli pański status.* -

- ☐ A) świadczy o szczerych intencjach ☒ B) zawiera pochlebstwo
☒ C) jest manipulacją językową ☒ D) można uznać za nieetyczne

26. W pieśniach Jana Kochanowskiego napotykamy na:

- ☐ A) liczne neologizmy ☒ B) archaizmy
☒ C) wyrazy staropolskie ☐ D) wypowiedzi potoczne i gwarowe